

Hoe benut je als gemeente de kansen van Outputgerichte bekostiging bij Maatschappelijk ondersteuning & Jeugdhulp?

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een doelmatige inkoop van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp voor haar inwoners. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om deze inkoop outputgericht te doen. Hierbij krijgen aanbieders per cliënt betaald voor het behalen van een vooraf afgesproken output.¹ De manier waarop deze output wordt behaald, is niet vastgelegd.

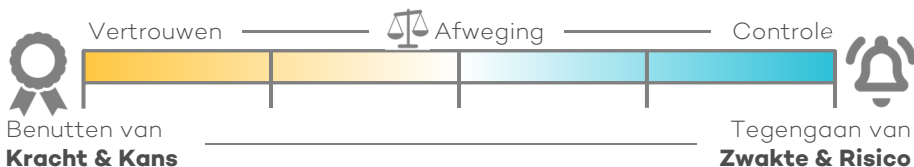
Doel van deze handreiking

Gemeenten ondersteunen bij de keuze voor outputgerichte bekostiging. Deze handreiking bevat de keuzes die gemeenten moeten maken en de mogelijke consequenties van deze keuzes. Bij invoering van outputgerichte bekostiging moeten gemeenten eerst besluiten, welke partijen ze bij het maken van de keuzes willen betrekken en nagaan wat de wettelijke kaders zijn.

Kansen benutten

Het benutten van de kansen van outputgerichte bekostiging draait veelal om vertrouwen tussen de betrokken partijen. Dit brengt risico's met zich mee die gemeenten door beheersmaatregelen kunnen ondervangen. Hierdoor verkrijgen gemeenten meer controle, maar benutten zij de kansen minder. Elke gemeente maakt hierin haar eigen afweging. Om controle te krijgen is het cruciaal om de informatievoorziening op orde te hebben.

¹ Kijk voor meer informatie op: i-sociaaldomein.nl/drie-uitvoeringsvarianten-wmo-en-jeugdwet

Beleids-keuze

Kracht & Kans

Zwakke & Risico

Afbakening zorg

Beleid

- Is outputbekostiging passend bij het doel van de ondersteuningsvorm?

'Totale cliënt' aanpak

Ondersteuning simpeler voor cliënt

Vertrouwen
Ontschotting

Controle
Schotten behouden

Team toegang onvoldoende deskundig

Budgetafspraken

Contractmanagement + Finance & Control

- Welke afspraken maak je met aanbieders?
- Wie draagt budgetoverschrijdingsrisico?

Prikkel tot veel ondersteuning

Vertrouwen
Vrij budget aanbieder

Controle
Plafondafpraak

Totaalbudget niet gewaarborgd

Toegang

Toegang

- Wie is verantwoordelijk voor de toegang tot de ondersteuning?
- Hoe kom je tot passende ondersteuning?
- Wat zijn de toegangscriteria?

Vertrouwen
Vrije markt
Cliënt kiest

Controle
Gereguleerde markt
Gemeente indiceert

Prikkel tot te veel ondersteuning

Prestatieomschrijving

Beleid + Finance & Control

- Is het wenselijk om de prestaties te vereenvoudigen?
- Verbeterd een nieuwe indeling van de prestaties de ondersteuning?

Prestaties vereenvoudigen

Vertrouwen
'Weinig' prestaties; ruim gedefinieerd

Controle
Veel prestaties; scherp gedefinieerd

Cherry picking

Upcoding

Lagere registratielast

Vertrouwen
Aansluiten bij bestaande prestaties

Controle
Zelf registratie eisen opstellen

Output niet geleverd

Toename regeldruk aanbieders

Kwaliteitsmeting

Toezicht

- Welke indicatoren voor kwaliteitsmeting?
- Wie heeft welke verantwoordelijkheid bij kwaliteitsmeting?

Cliënt centraal

Vertrouwen
Geen kwaliteitsinformatie bij gemeenten

Controle
Kwaliteitsinformatie voor resultaatgerichte bekostiging/benchmark/inkoop

Slechte ondersteuning niet geïdentificeerd

Tariefstelling

Inkoop + Finance & Control

- Vrij onderhandelbare tarieven of door gemeente vastgestelde tarieven?
- Hoe de tarieven vast te stellen?

Kosten per cliënt vastgesteld

Controle
Gemeente stelt tarieven vast

Vertrouwen
Aanbieders concurreren op prijs

Prikkel tot 'race to the bottom'

Incorrecte tariefstelling en prestatieafbakening

Definities bij outputgerichte bekostiging van de krachten & kansen (♀) en zwaktes & risico's (♂)

Totale cliënt aanpak / Ondersteuning simpeler voor de cliënt

Outputbekostiging maakt het eenvoudiger om de ondersteuning voor een cliënt integraal aan te bieden. Met name als de output onafhankelijk is van het type ondersteuning, heeft de aanbieder de mogelijkheid om integraal te ondersteunen. Door een integrale aanpak is het mogelijk om voor een cliënt met meerdere ondersteuningsvragen één regievoerder aan te stellen.

Prikkel tot veel ondersteuning Iedere extra cliënt draagt bij aan de omzet van een aanbieder. Daarmee ontstaat een prikkel om veel cliënten te ondersteunen.

Prestaties vereenvoudigen Het aantal prestaties kan beperkt worden, waardoor ook de registratie vereenvoudigt. Uniformiteit in de prestaties tussen gemeenten is voor de aanbieders wel belangrijk.

Lagere registratielast Aanbieders hoeven slechts te verantwoorden over de behaalde output.

Cliënt centraal De manier waarop de ondersteuningsdoelen behaald worden, is niet vastgelegd. Hierdoor kan de ondersteuning specifiek op de cliënt worden afgestemd.

Kosten per cliënt vastgesteld Geen verrassingen voor de aanbieder en de cliënt over het tarief van de ondersteuning.

Prikkel tot efficiëntie Het is financieel aantrekkelijk voor de aanbieder om de ondersteuning voor een cliënt efficiënt uit te voeren. Iedere efficiencyslag (bijv. door innovatie) draagt bij aan het financieel resultaat van de aanbieder.

Team Toegang onvoldoende deskundig Voor het vaststellen van de juiste indicatie is deskundigheid nodig. Een integrale cliëntbenadering vraagt om een (ingewikkelde) multidisciplinaire indicatiestelling.

Totaalbudget niet gewaarborgd In een systeem van outputbekostiging kunnen eenvoudig overschrijdingen van het beschikbare budget optreden.

Prikkel tot te veel ondersteuning De financiële prikkel om zo veel mogelijk cliënten te ondersteunen kan er ook toe leiden dat inwoners die geen ondersteuning nodig hebben deze toch krijgen.

Cherry picking / Upcoding Een aanbieder ervaart een financiële prikkel om de 'lichtere' cliënten binnen een prestatie te selecteren (cherry picking) of om vooral 'zwaardere' prestaties in rekening te brengen (upcoding).

Output niet geleverd Door de vormgeving van de prestaties kan het zijn dat het voor de gemeente niet is vast te stellen dat de output ook is geleverd door de aanbieder. Dat leidt mogelijk tot problemen in de het rechtmatigheidstoezicht.

Toename regeldruk aanbieders Door verschillen in bekostigingssystemen tussen gemeenten heeft een aanbieder mogelijk extra administratieve lasten.

Prikkel tot 'race to the bottom' De financiële prikkel op output heeft mogelijk negatieve impact op de kwaliteit van de ondersteuning.

Incorrecte tariefstelling en prestatieafbakening Een mismatch tussen de tarieven en prestaties kan ongewenst (declaratie)gedrag bij de aanbieders uitlokken.

Kwaliteit

Betaalbaarheid

Toegankelijkheid

Generiek